

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 8. jūlijā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneši Daiga Rezevska un Artūrs Kučs, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 121/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 293. panta ceturto daļu un 294. panta pirmās daļas vārdus “par tiesas lēmumu – tam pašam tiesas sastāvam, kas uzlika piespiedu naudu” un otrās daļas otro teikumu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam, 92. panta pirmajam teikumam un 105. pantam, kā arī Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 6. panta 1. punktam un Konvencijas Septītā protokola 2. pantam.

2. Kriminālprocesa likuma 293. pants regulē piespiedu naudas piemērošanu. Šā panta ceturto daļu noteic, ka izmeklēšanas tiesneša un tiesas lēmums par piespiedu naudas piemērošanu nav pārsūdzams.

Savukārt Kriminālprocesa likuma 294. panta pirmā daļa paredz, ka persona, kurai piemērota piespiedu nauda, 10 dienu laikā pēc lēmuma par piespiedu naudas piemērošanu kopijas saņemšanas var lūgt, lai to atbrīvo no piespiedu naudas samaksas vai samazina tās apmēru. Lūgumu par izmeklēšanas tiesneša lēmumu iesniedz rajona (pilsētas) tiesas priekšsēdētājam, bet par tiesas

lēmumu – tam pašam tiesas sastāvam, kas uzlika piespiedu naudu. Minētā panta otrā daļa noteic, ka šo lūgumu izskata rakstveida procesā 10 dienu laikā. Pieņemtais lēmums nav pārsūdzams.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei, bet saskaņā ar šā panta 6. punktu – lietas par Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt vienīgi tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma izriet, ka ar apelācijas instances tiesas lēmumu krimināllietā Pieteikuma iesniedzējam uzlikta piespiedu nauda 150 *euro* apmērā. Pieteikuma iesniedzējs lūdzis tiesu atbrīvot viņu no piespiedu naudas samaksas, taču šis lūgums noraidīts. Abi minētie lēmumi atbilstoši apstrīdētajām normām nav pārsūdzami. Tādējādi apstrīdētās normas Pieteikuma iesniedzējam ir piemērotas un viņš uzskata, ka tās neatbilst samērīguma principam un pārkāpj viņam Satversmē noteiktās tiesības uz taisnīgu tiesu un tiesības uz īpašumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību tikai tad, ja tā ir izmantojusi visas iespējas

aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir lūdzis tiesu atbrīvot viņu no piespiedu naudas samaksas, kas viņam uzlikta ar Rīgas apgabaltiesas (datums) lēmumu krimināllietā (numurs), kas nav pārsūdzams. Rīgas apgabaltiesa ar (datums) lēmumu minēto lūgumu noraidījusi. Arī minētais lēmums nav pārsūdzams. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmajam teikumam konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Konkrētajā gadījumā termiņš pieteikuma iesniegšanai skaitāms no Rīgas apgabaltiesas (datums) lēmuma spēkā stāšanās brīža. Pieteikums saņemts Satversmes tiesā 2020. gada 16. jūnijā. Tātad Pieteikuma iesniedzējs ir ievērojis termiņu pieteikuma iesniegšanai.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtās daļas pirmā teikuma prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota katras apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajām augstāka juridiska spēka tiesību normām. Savukārt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

7.1. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 1. pantā ietvertajam samērīguma principam un 92. panta pirmajam teikumam, kā arī Konvencijas 6. pantam un Konvencijas Septītā protokola 2. pantam. Pēc Pieteikuma iesniedzēja domām, neesot taisnīgi un samērīgi, ka lēmumu par piespiedu naudas uzlikšanu nav iespējams pārsūdzēt, savukārt lūgumu par atbrīvošanu no piespiedu naudas samaksas izskata tas pats tiesas sastāvs. Šāds tiesiskais regulējums pārkāpjot arī Pieteikuma iesniedzēja tiesības uz nolēmuma pārsūdzību krimināllietā.

Satversmes tiesa, vērtējot apstrīdētajām normām līdzīga regulējuma atbilstību Satversmes 92. pantam, jau ir atzinusi, ka, ņemot vērā procesuālās sankcijas veidā uzlikta naudas soda mērķi, raksturu un likumā noteikto apmēru,

Satversmes 92. pants neprasa, lai šai lietu kategorijai katrā gadījumā tiktu paredzētas pārsūdzības iespējas augstākas instances tiesā, ja pienācīgs tiesas process tiek nodrošināts tajā tiesu instancē, kura naudas sodu uzliek (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 5. novembra sprieduma lietā Nr. 2008-04-01 10.3. punktu*). Minētajā spriedumā Satversmes tiesa arī analizējusi regulējuma atbilstību Konvencijas 6. pantam un Konvencijas Septītā protokola 2. pantam un konstatējusi, ka procesuālās sankcijas uzlikšana neietilpst Konvencijas 6. panta tvērumā (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 5. novembra sprieduma lietā Nr. 2008-04-01 10.1. punktu*).

Pieteikumā nav pamatots, ka situācijā, kad Pieteikuma iesniedzējam pēc piespiedu naudas uzlikšanas ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli par tās pamatotību un tiesa šos Pieteikuma iesniedzēja argumentus ir vērtējusi, nav ticis nodrošināts pienācīgs tiesas process.

Pieteikumā nav norādīts arī pamatojums, ka starptautisko tiesību akti paredzētu plašāku pamattiesību aizsardzības apjomu nekā Satversme un tādēļ apstrīdētās normas atbilstība šiem starptautisko tiesību aktiem būtu vērtējama papildus izvērtējumam par to atbilstību Satversmei.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu neatbilstību Satversmes 1. pantam un 92. panta pirmajam teikumam, kā arī Konvencijas 6. pantam un Konvencijas Septītā protokola 2. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

7.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas paredz nesamērīgu iejaušanos viņam Satversmes 105. pantā noteiktajās tiesībās uz īpašumu.

Lai pārbaudītu, vai apstrīdētajā normā noteiktais pamattiesību ierobežojums atbilst Satversmes 105. pantam, nepieciešams izvērtēt, vai šis ierobežojums ir noteikts ar normatīvajos aktos paredzētā kārtībā pieņemtu tiesību normu, vai tam ir leģitīms mērķis un vai tas atbilst samērīguma principam, proti: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai nepastāv personas pamattiesības mazāk ierobežojoši (saudzējošāki) līdzekļi; 3) vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 15. novembra sprieduma lietā Nr. 2015-25-01 11. un 11.3. punktu*).

Pieteikumā ir citētas Satversmes tiesas nolēmumu atziņas par Satversmes 105. panta saturu un pausts vienīgi vispārīgs Pieteikuma iesniedzēja viedoklis par to, ka konkrētajā situācijā notikusi nesamērīga iejaušanās viņa tiesībās uz

īpašumu. Tomēr pieteikumā nav sniegti juridiskie argumenti par to, kādēļ šāds ierobežojums ir uzskatāms par nesamērīgu.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdēto normu neatbilstību Satversmes 105. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu un sesto daļu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 121/2020).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Gunārs Kusiņš